

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok -- 4 koruny -- hal.
Na pol roka -- 2 " -- "
Na štvrt roka -- 1 " -- "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Sem sa majú posilať predplatky, taktiež dopisy do novin
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dia tarify.
Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Uhorské grécko-katolícke biskupstvo v Amerike.

Vyslancovia kresťanskej ľudovej strany, v záujme pospolitého ľudu, aj keď on z akýchkoľvek príčin domoveň svoju opustil, každú záležitosť prednášajú v krajinskom sneme, čoho zrejším dôkazom je nasledujúca interpellácia, ktorú 7. decembra krajinskému snemu predostrel krajinský vyslanec starolubovenského okresu

Dr. Anton Beszkid.

Veľavýznamná interpellácia táto zneje nasledovne:

Ctená Snemovňa! Uhorského parlamentu ctení údovia. zaiste majú vedomosť o tých bojoch, ktoré do Ameriky vysťahovaní grécko-katolícki krajanovia naši od dlhšieho času vedú proti haličskému rusinskému biskupovi Soterovi Ortinszky. Neidem tu deje pohybov a vymenovanie biskupa predchádzajúce obsérne prednášať, bo by to v rámci interpellácie itak nemožné bolo a preto len samú túto veľavážnu záležitosť chcem vysvetliť a tým spolu náležite odôvodniť i moju interpelláciu.

Občania grécko-katolíckeho náboženstva horných strán našej krajiny, ako je vôbec známo, vo veľkom počte zľahujú sa do Severnej Ameriky. Koľko je tam našich ľudí, to, pokiaľ o tom štatistiky nemáme, s istotou povedať nemôžeme, dľa mienky ale účinkujúcich tam našich duchovných, je ich tam asi 400.000. Z najsevernejších a najchudobnejších krajov Uhorska v tak veľkom počte vyzľahoval sa náš ľud do Ameriky! Cieľom týchto ľudí je vyhľadávanie

každodenného chleba, nesmierna chudoba núti ich k vyzľahovaniu a keď jedon-druhý ľazko vyrobil si tam daaký malý kapitál a myslí, že tým polepší si doma svoje ľazké polozenie, vráti sa do svojej vlasti. Pre štát uhorský nemôže to preto ľahostajná vec byť, ako a medzi akými okolnosťami žije tento ľud tam v Amerike. O tom totiž ubezpečiť môžem ctenú Snemovňu, že Uhorsko nemá vernejšieho a oddanejšieho ľudu, ako je tento. Tento ľud vie i sám, že v Amerike medzi rozličnými prúdmi a pomerami politickými uplatniť sa nemôže a preto len vysoko vážiť si treba tú jeho príľutnosť, že vždy na to myslí, aby v tak čistom a nezľhubenom duchu vrátil sa do svojej vlasti, v akom ju opustil.

Tohoto znakom je, že keď títo ľudia v cudzine potrebujú vodcov, obracajú sa ku svojim biskupom, k prešovskému alebo munkáčskému biskupovi, aby im poslali duchovných, koľko ich potrebujú. A tu s uznávaním musím vyzdvihnúť, pečľivosť vlády; vláda totiž túto veľavážnu otázku ponímala a rozhodovala vždy v správnom smysle, preto aj kedykoľvek treba bolo, aby spomenutí biskupi kňazov poslali do Ameriky, podporovala ich v účinkovaní tohoto smeru, následkom čoho do Ameriky vyzľahovali grécko-katolícki postavili si tam už asi sto kvetúcich farností, škól a kostolov a k ich duševnému zaopatreniu majú aj toľko potrebných duchovných.

Veci tieto pekne sa vyvínovaly, ako ale ľudu vždy viacej pribúdalo a aj počet duchovných porialstol, ohľadom na ich sjednotenie, organizovanie a vedenie ľudu vznikla potrebnosť zalo-

ženia diecezy a biskupstva. Povstal tým cieľom pohyb najširších rozmerov. V pohybe tomto v ohromnom počte súčasťníci sa v Amerike žijúci grécki katolíci, veriaci grécko-katolícki Uhorska, taktiež aj vláda a výšpomenutí biskupi.

Všetko potrebné, bohužiaľ, nebolo možno dosiahnuť. Založenie biskupstva, po mnohom namáhaní, konečne prevedené bolo. Tá žiadosť ale v Amerike žijúcich veriacich grécko-katolíckych, aby na toto biskupstvo vymenovaný bol duchovný z Uhorska pochodiaci, nebola vyplnená. Že táto oprávnená žiadosť nebola vyplnená, tomu je ťažko porozumeť; prečo sa to nestalo, toho príčinu ja ostatne vyhľadávať neidem. Za biskupa vymenovaný bol grécko-katolícky rusínsky mních, Soter Ortinszky. Vymenovanie toto s oprávneným úžasom prijali v prvom rade naši grécko-katolícki veriaci v Amerike žijúci, zároveň aj grécko-katolíci v Uhorsku a všetci, čo o tom slyšali. Naši krajanovia v Amerike zpočiatku uspokojili sa s touto vecou, ktorá sa premeniť nedala, bo sa nazdávali, že vymenovaný biskup príde ta organizovať cirkev, že bude ich radcom, duchovným otcom a že zaoberať sa bude so záležitosťami náboženskými. Aby aj získali si jeho priateľstvo, naši v Amerike žijúci veriaci, ako ta prišiel, privítali ho veľkými slávnosťami, vyhodili na seba daň vo výške 35.000 dollárov, ktoré mu venovali ako istý dôchodok. Bodaj by ale toto biskupstvo nebolo bývalo založené, bo Ortinszky v Amerike zapríčinil také neriady, ktoré môžu mať veľmi smutné následky. Ortinszky totiž v Amerike stal sa skutočným agitátorom politickým, aby vyzťahovalcov z Uhorska získal jeho *ukrajinskej politiky*.

Neidem zneužívať trpezlivosť ctenej Snemovne a uvádzať všetky pády, ktoré mám naporúdiť a preto spomenem len daktoré veci. Prvá práca tohoto biskupa v tom pozostávala, že cirkevný majetok do Ameriky z Uhorska vyťahovavších sa grécko-katolíckych veriacich, ktorý obnášal viac millionov dollárov, prepisovať chcel dať na jeho meno, aby s ním slobodne šafáriť mohol. Duchovní naši, už prv, než by boli vedeli, k čomu to má slúžiť, postavili sa proti tomuto plánu. Vysvitlo aj hneď, ak veľké nešťastie z toho povstať mohlo. Biskup totiž proti všetkým duchovným, ktorí protivili sa jeho neoprávnenej žiadosti, zaviedol disciplinárne po-

kračovanie a kde len mohol, kde veriaci z Galície boli vo väčšine, odstránil kňazov z Uhorska pochodiacich a na ich miesto vymenoval kňazov Ukrajincov. Došikovať dal štyridsať ukrajinských kňazov a z tých, ktorým nevedel dať miesta, zariadil misijnárske osady, proti uhorským grécko-katolíckym kňazom postavil paralelné fary, aby prekázal ich účinkovanie. Takýmto spôsobom medzi Rusinmi grécko-katolíckeho náboženstva z Uhorska a medzi Rusinmi z Galície povstal ostrý zpor, ktorý prešlahol na celé pole ich verejného života. Kňazi proti kňazom, kňazi proti biskupovi vystupujú v novinách článkami tak potupného obsahu, že sa ostýcham, čítať ich pred ctenou Snemovňou. Najsmutnejšie následky tohoto účinkovania sú ale tie, že medzi veriacimi povstal nielen úplný mravný poklesok, že všestranne šíria sa pohyby ukrajinské, lež nadovšetko, že grécko-katolícki veriaci hŕfne opúšťajú svoju cirkev a prestupujú k rozkolníctvu, *ku šisme*. Nechcem opisovať veľké nebezpečie, ktoré z tohoto nasleduje pre našich veriacich, radšej poukážem na tie asporadičné pády, ktoré objavily sa v stolicách Hornouhorska, kde jedon-dva buriči vstave boli v ktrátkom čase zaviesť podobného smeru tak rozsiahle pohyby, že len s najväčším namáhaním možno bolo ich utlačiť.

To ale bola práca jedného alebo dvoch ľudí. Už ale, ako svedčia o tom neodškripiteľné udalosti, v Amerike hrozne šíria sa ukrajinské pohyby a prestupovania k rozkolníctvu, tak že môžeme prichystaním byť na to, že dnes-zajtra tisíce, ba desattisíce takýchto nakazených ľudí príde zpiatky do našej krajiny. Z tejto príčiny pozdvihujem tu moje slovo, aby som výrazu dal mojej mienke, že veľavážna záležitosť grécko-katolíckych veriacich celkom ztratená je pod biskupom Ortinszkym. Túto veľkú chybu dla mojej mienky treba volaako napraviť, vyreparovať, to ale nedá sa previesť polovičatým nariadením alebo vyrovnaním, to sa dá spraviť len radikálnymi prostriedkami.

Ako si ja myslím, ctená Snemovňa, k tomu je viacej spôsobov. Jedon takýto spôsob — dla mojej mienky — je, aby tohoto biskupa odvolali z Ameriky a na čelo grécko-katolíckych veriacich postavili tam biskupa celkom nestranného. (Schvalovanie z pravej a ľavej strany.) Ja

som tej mienky, že Svätá Stolica rímska nemôže to trpeť, aby následkom politickej agitácie biskupa a vystupovania ukrajinských kňazov zanikal život náboženský, vzťahovala sa nenávisť a veriaci opúšťali svoju cirkev a prestupovali k rozkolníctvu, ku šisme.

Lež dľa mojej mienky, k zahateniu ďalšieho nešťastia, použiť by sa mohol aj ten spôsob, aby Ortinszky ostal v Amerike, lež výlučne ako biskup Rusinov z Galície (Schvalovanie z pravej) nech si potom prevádza s nimi takú politiku, akú chce, lež aké právo má päťkrát meojej veriaciach z Galície, také právo nech má päťkrát viacej grécko-katolíckych veriaciach z Uhorska, aby totiž mali svoje biskupstvo a aby na ich čelo postavený bol zvláštny biskup z Uhorska pochodiaci. (Schvalovanie z pravej a lavej strany.)

Keď teda tak v mojom ako v aj v mene v Amerike žijúcich grécko-katolíckych veriaciach pozdvihujem tu moje slovo, pevne verím, že vláda vyplní túto oprávnenú a korektnú prosbu našich krajanov v Amerike. Pevnú nádej skladám aj v pánu ministerpredsedovi, pretože táto americká vec do jeho oboru patrí, že v tejto veľavážnej záležitosti zakročí čo možno s najväčšou prísnosťou.

Z tejto príčiny predostieram nasledujúcu interpelláciu (Čujme! Čujme! Číta): Interpellácia na ct. p. ministerpredsedu:

1. Aké nariadenie zaviedol v záležitosti memoranduma v Amerike žijúcich grécko-katolíckych veriaciach Uhorska? 2. Náklonný je v tom smere uplatniť jeho vplyv, aby uhorskí grécko-katolícki krajaní naši dostali tiež svojho asice z Uhorska pochodiaceho biskupa? (Hlučné schvalovanie z pravej a lavej strany.)

Predseda: Interpellácia doručí sa pánu ministerpredsedovi.

Kruh spoločenskej práce.

(Dokončenie.)

Posiaľ kládli sme váhu na sociálne práce vo vlastnom záujme potrebné. S tým ale neučinili sme zadosť všetkým povinnostiam našim. Nebolo by to totiž dosť, keby sme podporovali len *vlastné záujmy*. Bo tie len vtedy sú zabezpečené, keď kolo nás žijú mravní, odborne vzdelaní, spokojní a usilovní ľudia. Preto aj starať sa

máme v každom ohľade o správny vývin našich obcí. Treba nám ale na to hľadať, aby sme ku tejto práci schopnými stali sa neustálou zaujatostou a znalosťou miestnych pomerov.

Verejné zdravotníctvo, verejná čistota, okrasovanie obce, sriadenie záležitosti chudoby, stále zamestnávanie z rúk žijúceho robotníctva sú všetko také úlohy, ktoré malým hospodárom padajú na farchu. Jestli povážime, že keď robotníci, ktorí cez celú zimu prinútení sú z toho žiť, čo si v lete horko-ťažko vyrobili, pri terajšej jednotajne vzrastajúcej drahote žiadajú vždy väčšie a väčšie platy, skrze to vlastne zmenšujeme len svoje výdavky, keď staráme sa o to, aby títo ľudia aj cez zimu prišli k potrebnému zárobku. Rozličné druhy domového priemyslu, na príklad košíkarstvo, rezbárstvo vďačne podporuje aj štát, vysielajú učiteľov, stará sa aj o odpredaj dohotovenej práce ba i peňažnú podporu udeľuje takým robotníkom, v spolkoch sdrúženým. Títo ale obyčajne nemajú ani znalosti o tom, preto aj rozumnejší malí hospodári, pohnutí už i samou láskou k blížnemu, mali by v tomto ohľade na dejište vystúpiť a začiatok urobiť. Už i z tejto príčiny nanajvyš potrebné je, aby všetci členovia Jednoty schádzali sa v jednej spoločnej miestnosti a vspolok pretriasali všetky verejné záležitosti obce a súkromné požiadavky jednotlivcov. Veľmi mnoho verejných záležitostí dalo bú sa v pbci uplatniť ku blahu občanov, keby spolu držali a keby k obrane svojich vlastných záujmov jedon druhého poučovali. Tak na príklad, medzi lichvou tak často vystupujúceho dúlu hlavnou príčinou je, že o upadlé, zdochlé zvieratá nikto sa nestará, v mnohých obciach ani není lichvodráča; miesta ku zahrabaniu zdochlín, ako to zdravotné nariadenia predpisujú, sú celkom neznáme.

Prijatie, vyučenie, dozor pastierov a hájnikov, vyznačenie miest k napájaniu, odpočívaniu lichvy cez poludnie sú všetko také veci, ktoré obecní predstavení len vtedy prevádzajú správne a len potom starajú sa o ne, keď stále dozorujú na nich sami gazdovia a skrze jednotajné napomínanie dajú im vedieť, že oni náležite znajú svoje práva.

Ducha a náklonnosť ku potrebným a osobným podnikom ako aj od šikovnosti bársktoreho jednoduchého hospodára zavisiacu obchodnú

schopnosť, vyvinuť môžu občania len vtedy, keď neustále jedon s druhým obcujú. Ba jestli do kruhu spoločenskej práce Katolíckej Ludovej Jednoty prilákajú aj mládež, ba ešte aj ženské, vtedy zkusenosti a dobrý príklad otcov, ako drahocené dedičstvo prejdú z pokolenia na pokolenie a šlapaje starých otcov nasledujúci potomci ináč budú vyzeraf ako ich predkovia.

Aby sme vznešený cieľ tento podporovali i z našej stránky, častej zaoberaf sa budeme zvlášte s kruhom domového zamestnania žien u poukážeme na to, že zdravá, driečna bárs aj chudobná, lež usilovná, pracovitá dievka, ktorá nemá iného ako obratnosť a šikovnosť jej rúk a palcov, o veľa vzácnejšie veno je pre hospodárstvo ako taká, ktorá donese síce niekoľko korún alebo honov do domu, pri tom ale ako gazdina nevie vyptniť jej miesto. Keď sa ľudia vôbec presvedčia o tomto, potom už lakomí rodičia, synovi keď sa chce oženiť, nedajú takú radu ako na Dolniakoch jedon gazda, ktorý svojmu synovi povedal:

— Synu môj, Petre! Neber si inú, ako ktorú miluješ a nemiluj len takú, čo je bohatá.

Poučenl naši ľudia nie takú sprostú radu dajú svojmu synovi, lež mu povedia:

— Vezmi si čo hned najchudobnejšiu, nech je len poriadna a pracovitá.

Potom by istotne zanikla tá hlúpa obyčaj, ktorá teraz širi sa aj po našich dedinách, kde daktorí rodičia už tiež nie na to začínajú hladef, aký je mládenec a akej spôsobilosti je dievka, lež čo majú zaznačené v gruntovných knihách.

Keby naši ľudia vždy a vo všetkom držali sa zásad, aké ohlasuje Katolícka Ludová Jednota, vodcovia ludu po našich dedinách videli by všade len spokojné a veselé tváre. Bo usilovnosť a dosiahle úspechy jedného gazdu povzbudzovaly by druhých a konečne v dedine nebolo by človeka, ktorý by svoju rodinu nevedel poriadne vyživif. Z takýchto dedín prestal by lud prúdom tiahnuť do mesta, bo spokojný človek nerád premieňa svoje bydllo. Prestala by ale aj dychtivosť po vystahovaní, pre nedostatok práce, bo poriadny a usilovný človek aj vo svojom rodisku, ako slobodný občan najde výživu a primerané vyplnenie svojich oprávnených žiadostí. Veď keby to nebola tak smutná vec, je to ozaj do smiechu, že u nás teraz každý

keď mu čutora na fajke dobre nedýcha, bere hned halenu alebo huňu z klína a ačpráve dorbe vie, že tam v cudzom svete považujú ho len za bieleho otroka, uteká rovno do Ameriky s tým heslom, že doma vyžiť nemôže. Keby ale len trochu rozmýšľal, nahliadol by, že kým on svoju domoveň opúšťa, z Bulharska a Bosny prichádza sem na stá a stá ľudí, ktorí za drahé peňaze berú tu do prenajmu role blízko vody a v jaseňi s výrobkom na tisíce korún vracajú sa domov do svojich drevených chatrč. Je to skutočne potupa a haňba na občanov tisícročieho Uhorska, že ešte aj dnes polodiví ľudia balkanskeho polostrova musia u nás dorábať šalát a iné zeleniny kým naši ľudia pod tou nepravou zamienko, že tu vyžiť nemôžu, opúšťajú svoje rodisko, svoj kostol, svoju rodinu, zpráchnelé kosti svojich milých predkov a utekajú do cudzého sveta, aby tam stali sa bielymi otrokami.

Na to nemyslia tí nešťastníci, že keby doma chytili sa na tak uponižujúce ťažké a nebezpečné práce, zaiste by, keď nie viacej, aspoň tolko vyrobili, ako v Amerike.

Netrpí pochybnosti, že naše verejné pomery zvlášte preto zpotvorily sa natolko, že u nás posial veľmi málo zaoberali sa s náležitým, terajšej dobe sodpovedným vyučovaním ludu vo veciach hospodárskych a predovšetkým o to sa nestarali, aby sa lud naučil z jeho terajších pozemkov viacej, lepšej úrody a lacnej dorábať a tak svojou prácou zabezpečiť si väčšieho dôchodku. Zaiste peknejšie časy nastaly by u nás keby náš lud náležite bol poučený o tom, ako má svoje role obrábať, svoju úrodu s osohom odpredávať a keby pod dozorom miestnych vodcov, ktorých poskytla mu božská prozreteľnosť pevnou nádejou v lepšiu budúcnosť s kresťanskou trpezlivosťou zápasil za blaho vlasti a svojich drahých.

Všetcia teda, čo v krajine Marianskej tejto, sebe a potomkom svojim zabezpečiť chcú poriadneho ľudského a pokojného vyžitia, nech vstúpia do Katolíckej Ludovej Jednoty a nech svedomite nasledujú doproprajné rady jej hospodárske.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kresťan»-a!**

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Horliví katolíci neustále pokračujú vo vydržiavaní shromaždení Katolíckej Ludovej Jednoty. Toho dôkazom sú shromaždenia v predošlých týždňoch sriadené v nasledujúcich obciach:

Baldócz (Spiš. stol.) Rok zaključujúce veľké shromaždenie, v ktorom súčasťnili sa aj členovia organizácie obce Göböllyfalva. Po rečiach, ktoré držali: dr. Pavel Dolyák, professor bohoslovía a dr. Ján Ruzsinyak, početní prítomní osvedčili sa jednohlasne, že nielen sami verne vytrvajú pri Katolíckej Ludovej Jednote, lež že pre ňu aj v susedných obciach zbieraf budú nových členov.

Ungvár. Shromaždenie miestnej organizácie v ktorom Augustin Valosin vysvetľoval rozličné druhy a veľké výhody spolkov,

Besztercebánya. Ročné valné shromaždenie miestnej organizácie. Za prítomnosti prepočetných členov, miestny správca dr. Karol Hölszky a dr. Arnold Bobok vysvetľovali tohoročné účinkovanie miestnej organizácie, po čom Michal Chilavý, náčelník delníkov súkennej dielne predniesol peknú báseň, v ktorej členov povzbudzoval k vytrvalému spoluúčinkovaniu.

Lubotény (Šáriš. stol.) V shromaždení miestnej organizácie, horlivý farár Marcell Galléc, ako miestny správca držal prednášku o veľkej významnosti spolku dochovávania lichvy a o nevyhnutnej potrebnosti poisťovania dobytká.

Erdőbénye (Zempl. st.) Miestny správca Jozef Meliczky v shromaždení miestnej organizácie držal prednášku o veľkej významnosti spolkov. Členovia aj uzavreli, že ku jestvujúcemu úverkovému spolku utvoria ešte aj potravný spolok.

Nagytapolcsány (Nitr. stol.) V porade miestnej organizácie kaplán Rudolf Flanek o veľkej osožnosti spolkov, zvlášte spolku k zaopatreniu potrebného materialu rečnil s toľkým presvedčením, že prítomní priemyselníci utvorenie spolku k zadováženiu potrebného materialu jednohlasne uzavreli. Ku koncu porady, o doterajšom účinkovaní organizácie podal zprávu miestny správca Ladislav Németh.

Nagycétény (Nitr. stol.) Miestny správca, učiteľ Jozef Paresam v záležitosti utvorenia potravného spolku a spolku ku zceneniu plodín

vydržoval dve shromaždenia. Členovia ochotne prijali návrhy miestneho správcu a cieľom utvorenia spomenutých spolkov, v značnom počte podpísali 10 korunové účastiny.

Nagyszombat (Prešp. stol.) Slovenská skupina miestnej organizácie 11. decembra vydržovala shromaždenie, v ktorom učiteľ Béla Voldán rečnil o náboženských školách a professor katolíckeho hlavného gymnázia Emil Hudyňa o katolíckej tlači. Gymnasialný profsesor Elemér Martényi predstavil Japonsko v názorných obrazoch. Pod hlbokým dojmom prednášok ku Jednote prihlásilo sa 29 nových členov.

Ótura (Nitr. stol.) Shromaždenie miestnej organizácie, v ktorom horlivý dekan-farár Rudolf Láng rečnil o sekularizácii a učiteľ Alois Longauer držal prednášku o socialdemokracii.

Leibic (Spiš. stol.) Členovia miestnej organizácie po prednáške horlivého farára Jozefa Herencsára uzavreli, že v obci utvoria potravný spolok.

Nagytapolcsány (Nitr. stol.) Dňa 18. dec. V zriedkave veľkých rozmeroch vydržované shromaždenie na ktorom súčasťnilo sa nielen katolícke obecnstvo mesta, lež aj z celého okolia početní členovia. Ludu boto tam spolu dobre vyše 3000. Medzi inými prítomní boli: statkári Julius Finka ml., Štefan Majeszky, dr. Jozef Janda dekan-farár, Eugen Hollady farár, Ján Pokorný staviteľ, Jozef Chrenko hospodársky úradník, statkári Franc Candrák a Georg Minarszky, kapláni Michal Gregorits, Ladislav Németh a Rudolf Flanek. Jozef Resko správca učiteľ, učiteľ Zorn atď. Stredišťe zastupovali: bývalý krajinský vyslanec, statkár Koloman Brestyenzsky a tajomník zo stredišťa Ján Bartos. Shromaždenie peknou rečou zahájil duchovný nemocnice Ladislav Németh. Statkár Koloman Brestyenzsky v zapalitej reči vysvetľoval ciele, potrebnosť a organizáciu Katolíckej Jednoty. Tajomník Ján Bartos podal zprávu o doterajšom účinkovaní Katolíckej Jednoty, po čom poukázal na ďalšie jej úlohy a vyzdvihol zvlášte povinnosti členov. Za blaho ľudu neunávene pracujúci kaplán Rudolf Flanek ohnivú reč držal o podporovaní katolíckej tlače. Lud pod rečiami súhlasu svojmu často výrazy dal hlučnými potleskami. Duchovný nemocnice Ladislav Németh zaključil shromaždenie oduševnenou rečou, po čom lud rozišiel sa v najkraj-

šom poriadku. Po shromaždení, vidieckych pánov a rečníkov v pohostinnom dome svojom veľkolepe privítal popredný vodca katolíckeho ľudu staviteľ Ján Pokorný.

To i to.

Zázrak sa stal. Dezider Bánffy, bývalý ministerpredseda prvým ostal agitátorom za všeobecné hlasovacie právo. Ten Bánffy, ktorý r. 1896. vojskom, žandármi, nesvedomitými volebnými prezesmi a divou rotou bakoňských zbojníkov vrhol sa na ľud, neľudským násilím vraždil vôľu a slobodnú mienku volebného ľudu, hovorím, ten Bánffy, ktorého tisíce voličov preklínali, že ich pozbavil volebného práva, teraz chytí do ruky tú zástavu, ktorú po blate vláčil a chodí s ňou po krajine, rečníac:

— Národe uhorský, tebe iné nepomôže, iba všeobecné právo volebné s tajným hlasovaním. Ja bojujem za toto právo, ktoré ťa oblaží. Sem sa ku mne!

Keby Bánffy trochu citu úprimnosti mal v svojom srdci, to by mal o sebe povedať: «Ja som ten, ktorý som jednúc slobodu občanov brutálne šliapal. Vtedy to bolo moje presvedčenie, že ľud v Uhorsku len tak bude šťastný, keď bude voliť len sami židáci a liberáli. Toto aj včul vyznávam, ale len pre seba, bo nie som viac ministrom, na hlas ale to hovorím, že ľud v Uhorsku len vtedy bude blažený, keď bude voliť každý občan».

Ba čo by ľud povedal [na Bánffyho reč? Kedy bol Bánffy úprimný? Či náš ľud potrebuje takých vodcov, ako je Bánffy? Beda tomu všeobecnému volebnému právu, ktoré ľudu vydobudne Bánffy.

★

«Viera je vec súkromná». Takto sa vyslovil kalvinský superintendent (prezývajú ho biskupom) Gabriel Antal v snemovni veľmožov. Je to utešené osvedčenie jedného takzvaného biskupa. Zásadu túto vyznávajú červení socialdemokrati, ktorí neveria nič, ktorí Boha v posmech majú a ktorí slovom i perom hlásajú že viera je hlúposť. Tak sa stal kalvinský superintendent (že vraj biskup) hlasateľom hlavnej zásady červených socialdemokratov.

Čo aj znamenajú tie slová takzvaného bi-

skupa Gabriela Antala? Nič iné len to, že keď človek chce, verí, keď nechce, neverí nič. Že čo verí človek, do toho nemá nikto nič. Verí čo sa mu páči. Nemusí to veriť, čo mu jeho cirkev predpisuje, lež človek sám si môže vymysleť takú vieru, akú chce. Keď sa mu ale tak páči, nemusí nič veriť, veď moderný človek ako povedajú bezbožníci, či sú superinodenti alebo nie, za vymyslenosť a babonu držia náboženstvo.

Asi takýto význam majú slová takzvaného biskupa Gabriela Antal. Pýtame sa, čo je to za viera, ktorej takzvaní biskupi to hlásajú, že náboženstvo je vec súkromná?

Keď je ale biskup takéhoto smýšľania, akého sú jeho cirkevníci?

★

«Nech žije sekularizácia!» vykrikoval v krajinskom sneme sedliacky freimaurer a krajinský vyslanec Ondrej Achim (milý to priateľ národniarov). Teda už aj Ondriš dostal apetit na cirkevné majetky. Nenie mu dosť jeho vlastných tisíc jutar v békésskej stolici. rád by si pridal k nim zo pár sto jochov, na príklad z pozemkov biskupa veľkovaradinského.

Sekularizácia je heslom nepriateľov cirkvi katolíckej. Radi by z jej majetku dačo ukoristili, ako sa to podarilo ich francúzskym súdruhom. V lôžach freimaurerských pri každej schôdzke pojednávajú o sekularizácii. To isté robia aj socialdemokrati v ich zasadnutiach. «Sekularizujeme kňazské majetky, povyháňajme reholníkov a mníšky a prestane dražota» — vrešia nepriatelia katolíkov.

Pýtame sa, od koho dostala cirkev majetky, s ktorými vládne? Od kráľov a od jednotlivcov, alebo si ich sama nadobudla. Keď teda tieto slobodno zhabať, takým spôsobom slobodno je zhabať pozemky Ondreja Achima, židov a pozemky všetkých bezočivcov, ktorí by vačky svoje naplniť chceli s olúpením katolíckej cirkvi. Že by z toho aj chudoba dostala volačo, to je klam, veď francúzski likvidátori chudobe tiež ani haliera nedali a len pre seba kradli a zbíjali. Tak by to bolo aj u nás, keby sme sa my katolíci na nohy nepostavili proti lúpežníkom cirkevných majetkov. My ale tam budeme! Hlavná vec je, aby sme mali v krajinskom sneme čím silnejšiu stránku.

Predsedia židovských náboženských obcí boli na poklone u ministra výučby Jána Zichyho, Pán minister vlúdne prijal túto deputáciu a vo svojej reči ukrutne vychvaloval hrozné zásluhy židov a povedal o nich, že sú oni hviezdy pokroku a osvety a silné stĺpy maďarstva.

Môže sa povedať, že ešte nikto neholdoval tak židom, ako pri tejto príležitosti minister Ján Zichy. Ten istý Ján Zichy, terajší minister výučby, bývalý predseda ľudovej strany a predseda katolíckych sjazdov, ostatne priam tak holdoval protestantom, na jednej sedmohradskej slávnosti.

My vieme pochopiť postavenie jedného ministra. On je vysoká úradná osobnosť, ktorá vžiť sa musí do rôznych okoličností a na slávnostiach tak musí rečniť, ako to posluchači od neho žiadajú. Haníť nemôže a musí len vychvalovať. Raz musí chváliť katolíkov, druhý raz židov, tretí raz kalvínov. Nad týmto sa nezastavujeme, lež to už nemôžeme pochopiť, ako mohol Ján Zichy, bývalý vodca katolíkov a bývalý poslanec a predseda strany ľudovej ministerstvo prijať v kompánii s Héderváryho druhami? Ba ako osvedčiť sa mohol pred verejnosťou, že vraj on je «ideálny» liberál. Aká je to dôslednosť? Za tolké roky ľudákom byť, bojovať za zásady strany kresťanskej a z razu stať sa «ideálnym» liberálom.

Kedy bol Ján Zichy väčším a váženejším, či teraz ako liberál a či ako ľudák? Jeho liberalizmus podozrelý je aj tým židákom a protestantom, ktorých tak náramne vychvaloval; neveria Zichymu a napádajú ho v novinách. Nuž ale, on musí shltnúť tieto horké pilulky, bo na vládnej rezníckej strane udržať sa môže len ako prekrstený liberál. Ja ale tak mienim, že dojde čas, keď Ján Zichy zpiatky pojde ku katolíkom.

O. H.

POLITICKE CHYRY.

Nový rok kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Kresťanská ľudová strana snemová, za práva cirkvi, vlasti a ľudu bujuje nie chatrnými ľudskými prostriedkami, lež na skalopevnom základe nepodvratných zásad kresťanských, preto v žiadnom ohlade neni zoslabená a keď aj s novým rokom nevystanú jej kruté boje, s úpl-

nou dôverou hľadí v ústrety úspešnej budúcnosti. Pravda totižto, prv-neskorej musí zvíťaziť!

Z príležitosti nového roku kresťanská ľudová strana na vodcu katolíkov Uhorska a na predsedu strany upravila nasledujúce telegrafické pozdravenia:

Jeho excellencii

grófovi Ferdinandovi Zichy-mu

Dunaadony.

S počiatkom nového roku nezkladnou vernosťou, oddanosťou a najvremejšou láskou pozdravujeme Ťa, milostivý Pane a vodca náš. Duch Tvoj a Tebou označené zásady sú aj prítomne vodiacom hviezdou našej politiky a dušou v Prozretelnosť božskú veriacou, prosíme Všemohúceho o požehnanie, milosť a silu na Teba, milostivý Pane, aby si katolícky tábor viedol tvojou múdrosťou a láskou tvojou i na ďalej oblažoval tých, ktorí nasledujú Ťa verne, s úplnou oddanosťou a s nádejou v lepšiu budúcnosť.

V mene krajinskej ľudovej strany

Predsedníctvo.

Jeho excellencii

grófovi Aladárovi Zichy-mu

Dunaadony.

S pravou oddanosťou a úplnou uctou milostivý Predseda náš, pozdravujeme Ťa s nastávajúcim rokom. Ťažkým snád a zápasov plným časom politickým hľadíme v ústrety, všetci ale ochotne vyplníme svoje povinnosti, v ktorých plnení vždy si nás zmužile viedol, ktorý si vždy vopred nahlídal, čo žiadajú od nás sväté záležitosti vlasti a kresťanstva. Hojné božské požehnanie sprevádzaj Ťa v tomto novom roku a celé účinkovanie naše pod Tvojím vodcovstvom.

Členovia kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Gróf Ferdinand Zichy a predseda strany gróf Aladár Zichy na pozdravenia tieto poslali nasledujúce odpovede:

Predsedníctvo kresťanskej ľudovej strany

Budapešť.

Srdečne ďakujem za láskave pozdravenie s ktorým ste ma poctili z príležitosti noveho,

roku. Blaženostou naplňuje ma to povedomie, že verne a pevne držiac sa zástavy kresťanskej politiky, pracujete na lepšej budúcnosti našej vlasti. V duchu mojom vždy som medzi vami, keď bojujete za kresťanstvo, za vlasť a blaho ľudu.

gróf Ferdinand Zichy.

Osvietenému Pánu
pápežskému praelátovi *Jánovi Molnár*

Budapešť.

Členom krajinskej kresťanskej ľudovej strany za novoročné ich blahoželania, ráč prosím vyjaviť moje najúprimnejšie vďaky. *V jednote je sila*, preto kým z jednej strany úprimnou radosťou naplňuje ma vaša nezklatná oddanosť, z druhej strany v tejto z úplnej svornosti vyplývajúcej oddanosti spatrujem zabezpečenie úspechov budúceho účinkovania nášeho a očakávajúcich nás bojov. Ačpráve nenie veľký tábor náš, v plnení našich povinností neostávame za druhými; k čomu povinní sme v záujme cirkvi a vlasti a za blaho nášeho ľudu.

Srdečne pozdravuje Vás všetkých

Gróf Aladár Zichy.

Zahájenie delegácie.

Arciknieža Franc Ferdinand vo štvrtok 29. decembra o pol osmej hodine ráno dorazil do Budapešti a ako zastupiteľ jeho veličenstva kráľa v budínskom kráľovskom zámku o 11. hodine zahájil delegácie rakúske a o 12. uodine delegácie Uhorska. O pol tretej hodine popoludní tohože dňa arciknieža Franc Ferdinand vrátil sa do Viedne. Pri zahájení uhorských delegácii z kresťanskej ľudovej strany prítomný bol skutočný vnútorný tajný radca Štefan *Rakovszky*.

Odmrštenie petície liberálov.

Liberálni voličia okresu Vágveese, proti mandátu krajinského vyslanca kresťanskej ľudovej strany Dezidera Ajtich-Horvátha zadali petíciu. Kráľovská Kúria 29. decembra odmrstila túto petíciu a liberálov odsúdila, aby Deziderovi Ajtich-Horváthovi 1000 korun a ľudáckym voličom 500 korun zaplatili behom 15 dní pod farchou eksekúcie.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Krestana!»**

BESEDNICA.

Ved' kukučka na vianoce nikdy nekuká.

Vždy, keď čujem túto jednoduchú pieseň, príde mi na myseľ veselá historka, ktorá udala sa pred niekoľko rokami.

V školskom okrese levočskom leží malá, zcela nepatrná železničná stanica K. Je to samostatná budova, v nej je i restaurácia. V predtlu je miestnosť pre cestovných robotníkov, takzvaná «furmanka» a ďalej «panská izba», v ktorej schádza sa vybraná spoločnosť z celého tamojšieho okolia. Sú to najviac páni učiteľia z blízkych obcí, ktorí každú nedeľu, sobotu a vo štvrtok navštevujú túto opustenú stanicu a hlavou ich je pán direktor na odpočinku z mesta L., ktoré leží asi pol hodiny od stanice K.

Je to zaujímavý človek, ten pán direktor. Vlasy má biele jako mlieko; nenie ale divu, bo väčšieho zábavníka nenajdeš v okolí a jako známe, od šelmovstva šedivejú vlasy. Pozerá-li dakto do tým jeho malých očiek, hned pozná, že má pred sebou človeka, ktorý snáď za celý svoj život neznal trudného okamženia.

Raz v nedeľu sedela menovaná spoločnosť zase v k—skej restaurácii. Očakávali ešte pána direktora, ktorý tentoraz dal na seba čakať, čo nebolo jeho zvykom. Hádali všeliako, ktorá asi príhoda zdržala starého pána, ktorý vždy riadne chodieval do tohoto spoločenstva.

Naraz otvorila sa dvere a túžobne očakávaný prišiel v spoločnosti druhého, lež celkom neznámého pána.

Pevným hlasom pozdravil prítomných a mocne potriasal každému ruku.

— Dnes, pánovia, dovedol som vám hosfa — počal direktor, pohodlne sa posadil a napil sa z podávaneho pohára.

— To je môj dobrý priateľ, mlynár z L.

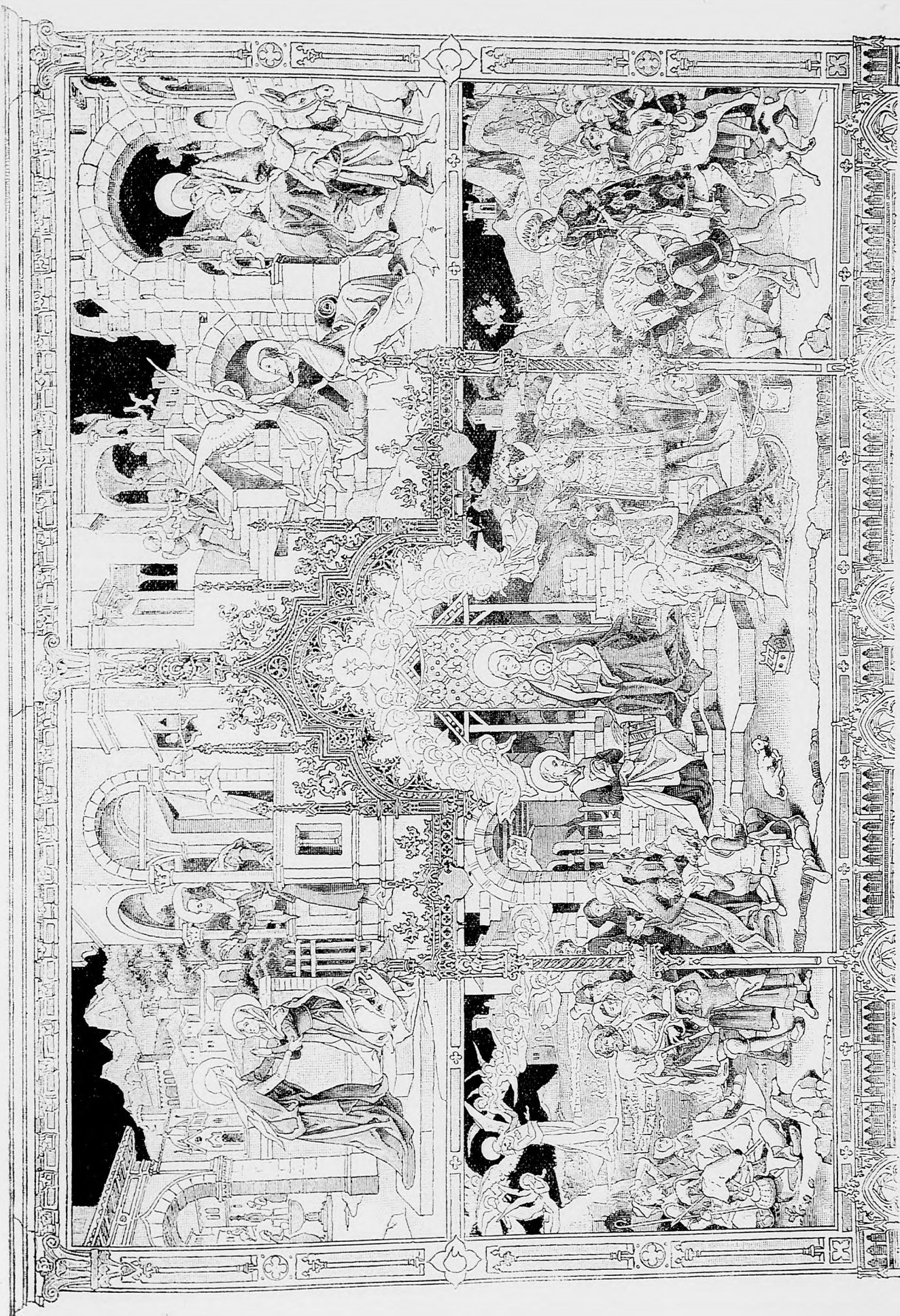
Nasledovalo predstavovanie a srdečné vitanie nového hosfa. Potom rozpriadla sa živá zábava, ktorá zväčša točila sa okolo veselých rozpomienok jednotlivcov.

«Panská izbietka» otriasala sa smiechom rozjarenej spoločnosti.

Tu naliehali sme všetci na pána direktora, aby tiež dal dačo «k lepšiemu».

Starý pán šelmovský sa usmial, pozrel významným zrakom na mlynára a povedal:

— Jestli to dovoli pán otec, poviem vám, ako som nahováral jeho dcéru za mladého učiteľa mládencia, ktorého niektorí páni z vás znali, keď bol v škole u nás v L.

Vianočné udalosti.

nká.

le mi
koľko

a ne-
dova.
ce-
ďalej
Enost
číte-
a vo
ich
leži

Wlasy
o zá-
stava
ých
ktorý
a.

se v
ktorý
kom.
ána,
a.
pri-
ného

po-

po-
áva-

no-
torá
eov.
are-

tiež

ým

som
nca,
u

Prítomní obštúpili pána otca a prosili ho, aby dovolil k rozpovedaniu tej veci. Ten ochotne dovolil a povedal, že je tomu už tak dávno, že si z toho už mnoho robíť nebude. keď sa mu do sytosti nasmejú.

Pán direktor zapálil si na cigaru, odkašlal a začal rozprávať...

— Už je tomu veru dávno! Bolo to v nedeľu po sv. Katharine a u nás bol odpust. To znáte, čo v odpust v škole jest behačky. A obzvlášte v tenkrát. Bol som v ten rok vymenovaný za direktora, oslavovanie tejto udalosti odložili sme ale až na odpust. Slávnostný obed pretiahol sa až do tretej hodiny odpoľudnia a tak prišiel rad na koláče s kávou. To viete, čo by to bol za odpust, keby tam nemaly kolače a kávu, nadovšetko dámy. My mužskí odobrali sme sa do vedľajšej chyže, aby sme vypili trošku čiernej kávy a pri nej si zafajčili. No a medzi nami bol tiež tu pán otec, ktorý mal dcérušku jako obrázok. Bol to taký veselý diablík. No a ten diablík, to sa vie. ostal medzi dámskou spoločnosťou. Ostalo tam tiež aj veľa pánov, a medzi nimi bol aj podučiteľ z mojej školy. Bol to hodný šuhaj, lež chudobný jako kostolná myš. Tomu teda padla do oka dcéra pána mlynára.

Aby som to zkrátka povedal, tí dvaja mali sa radi a sľubili si, že o svojej láske pomlčia a to tak dlho, až podučiteľ najde si také miesto, aby sa mohol oženiť.

Raz vám tak sedíme tu v hostinci a medzi nami aj pán otec. Dajaký dobrý priateľ postaral sa o to, aby náklonnosť jeho dcéry k poučiteľovi neostala mu tajná. Sedeli sme a rozprávali sme sa priam tak, ako dnes. Tu prišiel do spoločnosti aj milý podučiteľ. Pán otec, keď ho zazrel, dajako divno ponosil sa po ňom očami, čo nám neušlo. Sedíme, sedíme, a razom dáme sa do spevu. Tu zanôtil tiež mlynár svoju obľúbenú pieseň:

Neplač, dievča, nenariekaj,
veď ty budeš moja,
keď kukačka na vianoce
trikrát zakuká...

Sotva pieseň odznela, ujal sa slova podučiteľ a povedal:

— Pánovia, čo súdite o povere, ktorá sa vzťahuje na kukanie kukačky? Počul som, že keď akto na jar vyjde do lesa a počuje na svoje zavolanie kukučku zakukať, môže sa jej opýtať, že jako dlho bude žiť.

(Dokončenie nasleduje.)

CHYRNIK.

Zdravotný stav jeho veličenstva kráľa. Po návrate z Wallsee do Schönbrunna jeho veličenstvo kráľ následkom prechladnutia ľahko chorľavie. Z tejto príčiny 1. januára neprijal novoročné blahoželania panovníckej rodiny v Burgu a len večer bral účasť na dvornom obede v Schönbrunne.

Novoročné pozdravenie svätého otca rímskeho Pápeža. Vo Vatikáne akreditovaný sbor diplomatický,

uhorsko-rakusky veľvyslanec gróf Szécsen 31. decembra cez poľudnie predstavil jeho Svätosti rímskému Pápežovi ktorý srdečnými slovami vyslovil vďaky za prednesené mu blahoželania.

† **Barón Ivor Kaas**, výtečný novinár kresťanský, horlivý prívrženec kresťanskej ľudovej strany, nekdajší krajinský vyslanec okresu nitražabokreťského v 69. roku života 29. decembra zomrel v Budapešti.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie vo vianočné sviatky v sídelnom chráme svojom s hrubou assistenciou slúžil slávnostnú sv. omšu a bral účasť na viacerých slávnostach vianočných ktoré usporiadaly katolicke spolky. Dr. Ján Csiszarik cirkevný radca pri konzuláte vatikánskom, nekdajší tunajší professor bohoslovie, v sprievode benediktína P. Pierre Bartien cez vianočné sviatky bavil sa v Košiciach a bol vzácnym hosťom osvieteneho pána biskupa. — Katolícky patronáž, z príležitosti vianočných sviatkov, väzňom tunajšieho žalára 24. decembra zariadil vianočnú slávnosť, na ktorej prítomný bol i osvietený pán biskup a apoštolskými slovami povzbudzoval väzňov k polepšeniu sa. — Katolícky spolk tovaryšský v Štedrý večer v miestnosťach spolku odbavoval peknú slávnosť, po ktorej členovia spoločne šli na poľnočnú sv. omšu. Tenže spolk veľmi peknú slávnosť usporiadal i večer 31. decembra. — Spolk domovne katolíckych učňov 25. a 26. decembra zariadil pekné divadelné predstavenie, so značným osohom. Z tejto príležitosti zvláštne treba vyzdvihnúť veľké zásluhy ktoré o rozkvet týchto spolkov zadovážil si ich správca, radca biskupskej sv. stolice Ludvik Konrády. — Z príležitosti vianočných sviatkov darovali: Na tunajší katolícky patronáž gróf Dionýz Andrassy 1000 korún, pani Michala Répászky 10 korú. Na domoveň sv. Jozefa darovali: Pani Michalová Répászky 10 korún, dr. Elemér Varju, správca tunajšieho muzea 10 k. Adalbert Derfinger vicedekan a farár z Parnó zarovnak 10 korún.

Z biskupstva spišského. Osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy veľmi pekný obežný list poslal na vianoce svojim kňazom. Povzbudzuje ich, aby svojich veriacich vyučovali v škole, v spolkoch, na shromaždeniach, aby ich vyučovali živým slovom, spisami, knihami; aby k tomuto cieľu — dôverujúc v jeho hmotnú podporu — zakladali mládenecké spolky, ľudové knižnice, čítacie kruhy, aby sriaďovali prednášajúce schôdzky. Ďalej ich povzbudzuje, aby sa usilovali do života uviesť ustálenia a uzavretia katolíckeho valného shromaždenia. Ako oživujúceho činiteľa katolíckeho verejného života označuje Katolícku ľudovú Jednotu, ďalej čítacie kruhy, tlač podporujúci spolk, spolk striezlivosti, kresťanské potravné, priemyselné a úverkové spolky. Na konci svojho obežného listu s uznaním vyslovuje sa osvietený pán biskup o vrelom milovaní povolania a o kňazskom duchu svojich kňazov.

Chýry zo Šáriša. Prešov: Adalbert Zaborovszky tunajší praepošt a mestský farár z príležitosti vianočných sviatkov tak v utierení, ako aj cez dva veľké sviatky

slávnostnú svätú omšu slúžil s hrubou assistenciou. V stoličnom shromaždení 23. decembra vydržiavanom, šárišskí liberáli svoju moc a víadu pocítili dali kresťanským Indákom, keď Antona Korányiho, opáta farára bardijovského, hlavného dekana šárišskej stolice, bývalého ablegátskeho kandidáta bardijovského okresu a iných Indákov vytvorili z jednotlivých výborov. Touto hlúpu pomstou, len svoju politickú nezralosť dokázali liberáli. — Dr. Julius Tergina kráľ. radca a škôldozorca preložený je do Prešporka. — Daaký bezbožník 29. decembra cez zahradu vlámal sa do úradnej izby tu našej farnosti a ukradol ztadiť 222 korún. Vlakač bol zaiste známy s miestnosťou a bol bezmála ten, ktorý na Kalvárii roztrepal peňažnú škryнку. Tam sa ale opálil, bo bola celkom prázdna, — Gabriel Ridáresik. mestský kontrolór a radca pre siroty mestských úradníkov už predošle založil fundáciu, ktorú z príležitosti vianočných sviatkov povýšil teraz o 200 korún. — *Szinye*: V deň sv. Štefana 26. decembra vydržiavané tu bolo účtovné shromaždenie Katolíckej ľudovej Jednoty. Miestny správca Jednoty, horlivý farár Ján Kurimszky z tejto príležitosti podal zprávu o blahonosnom účinkovaní Jednoty a zapalistú oduševňujúcu reč o Jednote držal aj Franc Paskovics, katechéta z Prešova. Podobné účtovné shromaždenie do poludnia tohože dňa vydržiavané bolo aj vo filialke Kajáta.

Chýry zo Spiša. V Hrabušiciach od 1. septembra otvorená bude štátna ľudová škola s troma učiteľmi. — Spišskosobotské eksekútorské práce odteraz konaf bude kéžmarský, levočský novovesský a gelnícko podhradský eksekútor. — V obci Szepesvéghely (Hranovnica) smrteľné nešťastie potkalo lesného hájnika Jána Šavela. Dňa 15. dec. spadnul z voza a to tak nešťastlive, že nabitý gver vypálil a odtrhol mu hornú časť hlavy; nešťastný na mieste zomrel. — V Kolinovech pri Vlachoch dňa 18. dec. zhorelo 8 domov so všetkými bočnými staviskami. Udajne domy dakto podpálil. — V Malej Frankovej náhle zomrel 51-ročný Béla Šloboda. Našli ho mrtvébo na šope, keď ho k obedu hladali. Zanechal manželku s 10 deťmi, opustení žijú teraz vo veľkej chudobe. Bože poteš ich a smiluj sa nad nimi!

HOSPODÁRSTVO.

Jako si roľníci poľnú úrodu zvyšia ?

Vo veľkobélickom gazdovskom kruhu dňa 4. decembra prednášal: *Štefan Paska* farár bélický.

(Pokračovanie.)

Superfosfát ani pri jednej rastline neodpláca sa tak bohato, ako pri *cukrovej repe*. Toto nech si dobre zapamätajú tí roľníci, ktorí dorábajú cukrovú repu do fabriky. Cukrové fabriky pritomne za metrický cent cukrovej repy aj tri

koruny platia. A istá vec je, že keby roľník svoju roľ v jaseňi dobre hlboko zaoral, na uhorský hold najmenej dva metrické centy superfosfátu roztrúsil a zasial do nej semena cukrovej repy, jestli cez leto zejdenú plantu na termín pretrhá, okopáva a od buriny čistí, na jednom uhorskom holde urodí sa mu repy aj 200 metrických centov, čo na jednom holde činí 600 korún.

Či sa dá pomysleť drubá rastlina, ktorá bár aj brutto, na jednom holde dala by úrody 600 korún? A preto múdry roľník za našich časov cukrovú repu bez superfosfátu už ani nedorába. Jestli ale roľník na každý hold role superfosfátom hnojenej roztrúsi ešte aspoň 100 kilov soli chili-salpetru, vtedy dosiahne ešte i hojnejšiu úrodu. Slovom, ktorý roľník pod cukrovú repu upotrebuje superfosfát a aj chili-salpetru, ten z tej istej role môže mať raz tak veľkú úrodu. Roku 1909. v pánstve v Hatvane so superfosfátom a s chili-salpetrom hnojená rola na jednom holde dala 210 metrických centov.

Nemusíme ale ďaleko ísť, aby sme sa o tom presvedčili, že superfosfát na vyvinutie cukrovej repy jako účinkuje. V našej obci Štefan Dvonce horný, do jednej role, ktorá je 840 □ siah veľká, na dve tretiny rozšial superfosfát a potom celú roľ posial repovým semenom. Kde bol superfosfát, tam sa repa hned ujala, bujno riasla a kde superfosfát neprišiel, tam z repy celkom nič nemal. Na dvoch tretinách superfosfátom hnojenej role mal 70 metrických centov.

Podobne Ján Kedrovics v poli menovanom «horekonečné» hnojiť superfosfátom; a vonkoncom celej role asi na meter široko nedal superfosfát. Na to cez celé leto gazdovia a aj robotníci obdivovali, jak veľký bol rozdiel na repe. Kde superfosfát prišiel, repa hned od jary bola krásna zelená a riasla hrubá, kde ale superfosfát neprišiel, tam nariasla len tenká a slabá, jako maliček.

Naši gazdovia o užitečnosti superfosfátu presvedčili sa tak na vlastné oči, že ktorí z našich gazdov pod jarné siatie skrze náš gazdovský kruh dali si doniesť 3—4 metrické centy, tí včul chystajú sa, dať si doniesť 30—40 metrických centov.

Len na jedno upozorňujem našich gazdov. a to je tá okolnosť, že tento 1910. rok bol veľmi

mokrý a preto aj superfosfát tak zázračne účinkoval, bo sa v mnoho vlhkosti roztopiť mohol. Jestli ale roku 1911. tolko dažďov nebude jako bolo v predošlom, čo aj očakávať môžeme, vtedy ani superfosfát nebude tak hojne účinkovať. A preto aby s istotou účinkoval, potrebné je, aby gazdovia superfosfát dali si došikovať už v januári a hneď vtedy roztrúsili ho po roľach, keď sú ešte sňahom pokryté, aby sa tak superfosfát so sňahom roztopil a tým viacej účinkovať mohol.

Superfosfát veľmi dobre účinkuje aj na *krumple* (zemiaky), na *kukuricu* a odporúčam našim roľníkom, aby aj v tomto ohľade na roľach svojich prábu robili, tak, jako som to už aj povedal.

Lucerna tiež povďačná je za superfosfát. Veľké a stále úrody na lucerne, rozumní roľníci včul už docieľiť môžu len pomocou superfosfátu. Že mnohé lucerňy zostarajú sa pred časom, toho príčina je veľký nedostatok fosforečnej sily. Naše pôdy sú veľmi chudobné na fosforečnú silu; keď teda lucerna mnoho fosforečnej sily vyťahne z pôdy a to nie za jedon, lež aj cez 3—4 roky, neni divu, že nedarí sa nám potom lucerna. A preto dobre urobíme, keď po 2—3 rokoch na katastrálny hold lucerňy v jaseňi roztrúsime 200—250 kilov superfosfátu. Superfosfátom hnojená lucerna dá nám väčšiu úrodu aj o 25—35 metrických centov.

Superfosfát neodporúča sa na datelinu. V cudzozemsku upotrebujú superfosfát a chili-salpeter aj pod viničové korene a ovocné stromy a jako som čítal, s dobrým výsledkom, ačpráve ovocinári v našej vlasti v tomto ohľade nemajú ešte žiadnej zkušnosti. Toto ale nech neni tomu na prekážke, aby niektorí ovocinári umelý hnoj upotrebili aj pod ovocné stromy. Istá vec je, že keď ovocný strom na jednom mieste stojí 10—20 rokov, skrze svoje fajnové korenky vyťahne

zo zeme všetky tie čiastky, ktoré nevyhnutne potrebné sú ku vyvinutiu ratolestí, listia, kvetu a ovocia. Neni divu potom, že nie jedon strom ovocný, keď by cez 15—20 rokov najlepšie mal rodiť, majiteľovi svojmu neprináša žiadon užitok. Prečo? Bo hladuje, nemá to, čo potrebuje. A preto, keď chceme pokrmu dať aj ovocnému stromu, urobme to tak, že nie ku pňu, lež kolom do kola od pňa asi na poldruha metra vykopme járok asi na piad hlboký a tam v jaseňi alebo v zime jednému na prábu nalejme 3—4 putne s vodou miešanej maštalnej hnojávky; druhému dajme dobre zhnitého hnoja; tretiemu človečieho výkalu; štvrtému superfosfátu; piatemu chili-salpetru a šiestemu chili-salpetru a superfosfátu, z každého za dobrú hrsť. Potom na jar, cez leto a v jaseňi zkúmajme, ktorý hnoj najlepšie účinkoval na vyvinutie dreva, ovocia a to potom aj nasledujme. Zo zkušnosti viem, že chili-salpeter veľmi dobre účinkuje nadovšetko na mladé zakrpatené štepy. V mojej zahrade mal som niekoľko jablčných štepy, ktoré nijako nechcely riasť a preto na jar okolo koreňa dvarazy som im nasypal chili-salpeter a výsledok bol ten, že do jasene nariasť im na pol metra dlhé výhonky. Medzitým na stromy bez mála práve tak účinkuje aj človečie výkal, jako chili-salpeter.

(Dokončenie nasleduje.)

DOPISY.

Nitraszucsány (Nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctihodný Pán Redaktor!

Ráče prosím uverejniť tieto riadky v našom milom «Krestane».

Idem písať o troch pekných udalostach, ktorých po tieto časy dožili sme sa v našej obci a ktoré sú dôkazom toho, že i naša obec chce ba vie napredovať — v dobrom.

S pochvalou môžem spomenúť, že u nás niet so-

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provouzovanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Cieľe ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý pe pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popreďku. — Zvláštné výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhadnovrenie notárske. Ústav požičku vypoveľať nemôže.

cialdemokratov. anarchistov a národnárov, ani inej takejto pliahy, lež že všetci pevne držíme spolu. O tomto svedčí aj to, že 1. decembra do stoličného výboru zvolili sme si za úda nášho pána dekana Eduarda Stefela, pri ktorej príležitosti celá obec — okrem jedného žida — pod vedením nášho rychtára Jozefa Bueska, ako refaz spolu držala a dala svoj hlas — asi 62 votov — na nášho pána dekana. Naši občania ešte ani raz tak statne a zmužile nedržali spolu, ako včul. Sláva im!

Prítomne zamýšľame tiež utvoriť čítaci a gazdovský spolok, do ktorého po včul hlásilo sa vyše 50 údov.

Na čele tejto akcie stojí tiež náš p. dekan a tak sme istí o tom, že do života sa uvedie, čo bude pre našu obec veľmi osožné.

Dňa 26. decembra po litániach boli sme shromaždení v našej škole, kde pán dekan prečítal nám výkaz účinnosti Katolíckej Ludovej Jednoty v roku 1910. I v tejto Jednote je nás vyše 50 údov. Pod zástavou Jednoty všetci pevne vytrváme, bo sme sa presvedčili že ona po ceste spravodlivej vede krestanov katolíkov a našu sv. vieru bráni proti slobodným murárom, židom a pod ochranu bere i nás jednotlivých údov tejto Jednoty. Veru u nás nebude takého podliaka, ktorý by sa odtrhol od Jednoty. ba máme pevnú nádej, že i tí, ktorí posavád nezapísali sa za členov, budú sa usilovať medzi nás vstúpiť.

Mali sme tiež aj jednu veľmi zriedkavú slávnosť. Slávili sme jubileum 50 ročnej horlivej, vernej a príkladu hodnej služby nášho kostolníka Franca Mikula. 80-ročný starček sedel v prvom rade medzi nami. Od pol stotolia je našim kostolníkom pri chatrnom plate, zpočiatku mal ročitého platu 1 zl. 35 kr. i dnes nema iba 20 korún a navzdor toho každodenne odbavuje svoju kostolnú službu s príkladnou horlivosťou. Náš pán dekan postaral sa o to, aby tento horlivý muž za túto jeho ozaj zriedkavú obetivavosť obdržal aj odmenu.

Pri krásnej reči pripial mu na psia záslužný kríž pápežský a odovzdal mu spolu krásny diplom svätého otea rímskeho pápeža a 50 korún z kostolnej kassy, akožto chndobnému človekovi. Nielen jubilant náš, lež i my všetci hlboko dojatí utierali sme naše slzavé oči. Ejhľa, zásluha preda sa dojde svojej odplaty. Jednoduchý chudobný človek ozdobený je pápežským krížom! Je to veru zriedkavá vec. A čo nás všetkých teší je to, že Mikula, náš kostolník skutočne si to zaslúžil. Nech ho Pán Boh živí, spolu ale aj tých, ktorí mu túto slávnosť pripravili, totižto osvieteného pána biskupa a nášho pána dekana.

S kresťanským pozdravom

Rolník.

Zo Spiša-

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Račte prosím uverejniť tieto riadky v našom milom «Krestane».

K doplneniu a napraveniu dopisu o volbe stličných výborníkov na známost musím dať cteným čitateľom Krestana, že u nás za stoliných výborníkov vyvolení sú ešte nasledujúci: v Slovenskej Vsi tamojší r. k. farár Ján Didecky, v Starej Lubovni Ján Csumita dekan-farár staroluboveuský a Ján Sterbák farár hobgardský. Všetci traja sú verní prívrženci a bojovníci kresťanskej ľudovej strany.

Spišský správodajca.

Zo Spišske Magurj.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Bez všetkého ďalšieho vysvetlenia a bez všetkých poznámok podám tu nasledujúcu udalosť.

Istá žena z Mafašovec vložila do starej staroveskej sporiteľne 700 korún. O štyri mesiace ich vybrala bo kúpila zem. A koľko dostala? Mala dostať s úrokami dovedna: 718 korún a 64 halierov. A nielen, že žiadne úroky nedostala, ale jej ešte z istiny (z kapitálu) ztiahli — vraj — za opatrovanie dva percenty, to jest 9 korún 30 halierov. Je teda o 27 korún 92 hal. oškodená. Nech vynde pravda na vrch! Spravodlivosť nadovšetko!

Priateľ ľudu.

Upozornenie. Viacráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa, že spoľahlivý ten alebo onen ústav sprostredkujúci požičky? Otázka táto bude napozatým zbytočná, lebo hľa, my odporúčame a síce veľmi vrele jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý a nad toto ešte aj nie je sprostredkujúci, ale požičky sám prevádzajúci ústav, tak že trovy prostredníctvom môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokos Országos Földhitelintézet».

Protí kašlu, boleniu pľúc, zachrypnuju, zasľajmovaníu, poteniu sa v noci, hrčaniu v prsiach, záduchu a proti iným podobného druhu chorobám s najlepším výsledkom upotrebuva sa Fellerov zagoriánsky sirup proti kašlu. Cena 2 flášiek franko 5 korún. U lekárnik V. Eugena Feller, Stubica, Kostolná ulica 18. číslo (Záhreb. stol.)

Odkazy redakcie.

Alfonsko. Ďakujeme a prajeme Vám zarovnak všetko čo si sám žiadate.

F. K. K. Žiadaná vec je uverejnená. Treba to ale rozširovať medzi voličmi.

S. T. V. Nelamentujte, lež pracujte.

R. H. O. Čo je u Vás s Jednotou?

Predošlé zdravie

obsiahne! Slabosť a bolasti pomínú, oči, svaly a nervy sa posilnia, prechladnutia sa tiež netreba báť a nastáva čoskoro úplné zdravie pri upotrebovaní opravdového Elsa-Fluidu. Tuct na prílohu franko 5 korún. V. Eugen Feller lekárnik, Štubica, Kostolná-ulica č. 18. (Záhrebská-stol.)

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 1. januára.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiskká, nová	kor.	21.75—22.60
» stolnobelohradská, nová...	«	21.60—22.55
» peštianska, nová	«	21.70—22.60
« banátska, nová...	«	21.60—22.55
Raž prvotriedna	»	15.20—15.30
« druhotriedna	«	15.05—15.15
Jačmeň nový, prvotriedny	«	14.50—15.00
Ovos prvotriedny	«	17.10—17.50
« druhotriedny	«	16.70—17.00
Kukurica	«	10.20—10.70

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	18.00	17.50	17.00	16.50	16.00	15.40	14.60
č.		7	7½	8			
K.		13.60	11.20	7.20			

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor.	7.70—7.90
« hrubé	«	8.40—8.60
Fazula veľká biela	«	21.00—22.00
Fazula strakavá	«	24.00—25.00
Šošovica čistá	«	25.00—36.00

Zemiaky (hornouhorské) biele	kor.	4.40—4.60
« « ružové	«	4.80—5.00
« « žlté	«	7.80—8.00
Datelinové sáme, červená datelina	kor.	152.00—158.00
« « lucerna	«	146.00—180.00
Proso	«	—
Mak	kor.	66.00—70.00
Hrach nelúpaný, čistý	«	28.00—29.00
« lúpaný	«	46.00—55.00
Rasca (kmín)	«	74.00—80.00
Konopné sáme	«	21.00—22.00

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor.	169.00—170.00
« « vidiecka	«	—
Slanina mestská 4-kusová	«	145.00—146.00
« « 3-kusová	«	149.00—150.00

Všetko po 100 kilogrammoch.

Koloniálny tovar:

Cukor v klobúkoch	kor.	89.50—90.00
« kockový	«	91.50—92.00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	kor.	47.90—48.50
Spiritus rafinovaný, odaný vo veľkom	«	178.40—179.00

A vonatok indúlása Budapest ny. p.-udvarról.

Érvényes 1910. október 1-től.

A vonatok érkezése Budapest ny. p.-udvarra.

vonal-szám	óra	perc	vonal néme	Délelőtt		vonal-szám	óra	perc	vonal néme	Délután		vonal-szám	óra	perc	vonal néme	Délelőtt		vonal-szám	óra	perc	vonal néme	Délután	
				hová	hová					honnan	honnan												
148	5	15	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	714	12	05	sz. v.	Szeged, Szolnok	145	5	05	sz. v.	Dunakeszi-Alag	157	12	05	sz. v.	Rákospalota-Ujpest				
122	5	35	«	Érsekújvár, Ipolytság	4106	12	10	«	Esztergom	723	5	25	«	Cegléd	133	1	20	«	Nagymaros				
718	5	50	«	Szeged, Szolnok	1402	12	20	gy. v.	Zsolna, Berlin	725	5	35	«	Cegléd	703	1	25	gy. v.	Bukarest, Bázias				
152	6	00	«	Göd	128	12	25	sz. v.	Nagymaros	4101	5	50	«	Esztergom	103	1	40	«	Paris, Wien				
4102	6	10	«	Esztergom	114	12	45	«	Wien	139a	5	55	«	Nagymaros	503	1	50	«	Kolozsvár, Tövis,				
150	6	20	«	Rákospalota-Ujpest	160	12	55	«	Rákospalota-Ujpest	725a	6	00	«	Cegléd	159	1	55	sz. v.	Sz.-Németi, Szolnok				
6502	6	35	«	Lajosmizse, Kecskem.	162	1	30	«	Dunakeszi-Alag	147	6	05	«	Rákospalota-Ujpest	4107	2	05	«	Rákospalota-Ujpest				
102	6	50	k. ost.	Wien, Paris, Ostende, London	4114 ¹⁾	1	50	«	Piliscsaba	6505	6	10	«	Lajosmizse	161	2	40	«	Esztergom				
512	7	00	gy. v.	Nagyvárad, Arad, Brassó, Nagyszeben, Körösmező	504	2	00	gy. v.	Szalmár-Németi, Kolozsvár, Brassó, Parkány-Nána	721	6	20	«	Rákospalota-Ujpest	163	3	00	«	Dunakeszi-Alag				
1404	7	05	«	Zsolna, Berlin	4108	2	15	«	Rákospalota-Ujpest	901 ¹⁾	6	25	k. o. e.	Konstantinápoly, Belgrad	6507	3	20	«	Rákospalota-Ujpest				
104	7	55	«	Nagyszombat, Wien	106	2	30	gy. v.	Esztergom	701 ²⁾	6	30	«	Konstantinápoly, Bukarest	713	4	05	«	Kecskem., Lajosmizse				
154	8	05	sz. v.	Dunakeszi-Alag	120	2	35	sz. v.	Wien, Paris	139	6	35	sz. v.	Nagymaros	717	4	10	«	Temesvár J., Szeged				
708	8	15	gy. v.	Orsova, Bázias	704	2	40	gy. v.	Galánta	1407	6	40	«	Berlin, Zsolna	127	4	10	«	Nagymaros				
712	8	30	sz. v.	Temesvár, Karánseb., Bázias	722	2	45	sz. v.	Bukarest, Bázias	709	7	20	sz. v.	Bukarest, Bázias	4109	5	00	«	Esztergom				
4104	9	05	«	Esztergom	6504	2	50	«	Lajosmizse, Kecskemét	501	7	30	gy. v.	Bukarest, Kolozsvár, Maramarossziget	215	5	30	tvsszsz	Érsekújvár				
116	9	20	«	Wien, Berlin	166	4	10	«	Rákospalota-Ujpest	149	7	35	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	165	5	38	sz. v.	Rákospalota-Ujpest				
156	9	40	«	Rákospalota-Ujpest	130	4	20	«	Nagymaros	117	7	40	«	Paris, Wien	115	5	55	«	Wien, Berlin				
6508	11	15	«	Lajosmizse, Kecskemét	716	4	30	«	Szeged	4103	7	45	«	Esztergom	1401	6	20	gy. v.	Berlin, Zsolna				
158	11	20	«	Rákospalota-Ujpest	108	5	15	gy. v.	Wien	6501	7	50	«	Kecskem., Lajosmizse	707	6	35	«	Orsova, Bázias				
					724 ²⁾	5	40	sz. v.	Cegléd	151	7	55	«	Göd	167	6	40	sz. v.	Rákospalota-Ujpest				
					165	5	50	«	Rákospalota-Ujpest	727	8	05	«	Cegléd	105	7	10	gy. v.	Wien				
					124a	6	00	«	Nagymaros	131	8	10	«	Parkány-Nána	711	7	40	sz. v.	Bázias, Temesvár				
					724a	6	10	«	Cegléd	4113 ³⁾	8	10	«	Piliscsaba	169	7	45	«	Rákospalota-Ujpest				
					124b	6	20	«	Nagymaros	719	8	35	«	Kiskunfélegyháza	137	8	20	«	Nagymaros				
					724	6	35	«	Cegléd	153	9	10	«	Dunakeszi-Alag	125	8	50	«	Parkány-Nána				
					4110	6	40	«	Esztergom	705	9	20	gy. v.	Szeged	107	9	05	gy. v.	Wien				
					726	6	45	«	Cegléd, Szolnok	1408	9	40	«	Berlin, Pozsony	4111	9	25	sz. v.	Esztergom				
					1406	6	50	gy. v.	Pozsony, Berlin	4105	9	55	sz. v.	Esztergom	6503	9	30	«	Kecskem., Lajosmizse				
					124	6	55	sz. v.	Parkány-Nána	155	10	25	«	Rákospalota-Ujpest	171	9	35	«	Dunakeszi-Alag				
					170	7	00	«	Rákospalota-Ujpest	715	10	40	«	Szeged	1405	9	45	gy. v.	Berlin, Zsolna				
					728	7	35	«	Cegléd	119	11	15	«	Galánta	511	9	55	«	Nagyszombat, Brassó, Kolozsvár, Stanislaw				
					6506	7	40	«	Lajosmizse						129 ⁴⁾	10	25	sz. v.	Vác				
					172 ³⁾	8	00	«	Dunakeszi-Alag						113	10	35	«	Wien				
					710	8	05	«	Bukarest, Bázias						6513	10	40	«	Ocsa				
					132 ⁴⁾	8	20	«	Vác						717	11	00	«	Szeged, Szolnok				
					4112	8	30	«	Esztergom						101	11	05	k. ost.	(London, Ostende,				
					1408	8	40	«	Zsolna, Berlin								ex. v.	(Paris, Wien)					
					118	9	30	«	Wien, Paris														
					502	9	35	gy. v.	Kolozsvár, Bukarest, Stanislaw														
					706	10	15	«	Szeged, Bázias, Bukarest														
					720	10	30	sz. v.	Kiskunfélegyháza														
					140	11	10	«	Nagymaros														
					902 ⁵⁾	11	20	k. o.	Belgrad, Konstantinápoly														
					702 ⁶⁾	11	30	«	Bukarest, Konstantinápoly														

A vonatok indúlása Buda-Császárfürdőből.

4002	6	00	sz. v.	Esztergom	délelőtt
4004	8	54	«	Esztergom	«
4006	12	03	«	Esztergom	délután
4014 ¹⁾	12	57	«	Piliscsaba	«
4008	2	11	«	Esztergom	«
4010	6	30	«	Esztergom	«
4012	8	22	«	Esztergom	«

A vonatok érkezése Buda-Császárfürdőbe.

4001	5	53	sz. v.	Esztergom
4003	7	48	«	Esztergom
4005	10	04	«	Esztergom

4007	2	10	sz. v.	Esztergom
4009	5	20	«	Esztergom
4013 ²⁾	8	21	«	Piliscsaba
4011	9	31	«	Esztergom

**Prečo každý hospodár, poľnou
robotou zaoberajúci sa človek
a aj priemyselník potrebuje**

Brázay-ho Mentholliéh?

Ponevác: Brázay-ho Mentholliéh je opravde a nepodvratne spoľahlivý domáci prostriedok, na ktorý každý má potrebu.

Ponevác: Brázay-ho Mentholliéh k udržaniu, zachráneniu zdravia, k zahateniu nemôc a k zastaveniu telesných bolastí najlepšie slúži a tak istotne a úžasne účinkuje, že ho mnohí za divotvorný prostriedok považujú.

V akejkoľvek nemoci len jednu prábu treba urobiť s Brázay-ho Mentholliéhom a každý hneď lepšie bude sa cítiť.

Cena jednej fľašky na prábu
40 halierov.

K dostaniu v každom sklepe.

Len Brázay-ho Mentholliéh treba pýtať a prijať, bo len ten pomáha vo všetkých neuhoch.

Vyzvanie k predplateniu.

Všetkých horlivých podporovateľov katolíckych pohybov uctive prosíme s prítomným aby «Kreššana» v kruhoch svojich známych rozširovať si nezťažovali. Odberateľov «Kreššana» ale, ktorí nám predplatné od dlhšieho alebo kratšieho času dlhujú, napomíname, aby nám podlžnosť svoju bez meškania zaplatili.

Predplatná cena :

Do Ameriky : Na celý rok 8 korún.
na celý rok 4 koruny,
na pol roka 2 koruny,
na štvrt roka 1 koruna.
Do Pruska : na celý rok 6 korún.

Administrácia Kreššana.

**Oznamy prijíma
administrácia**

„Kreššan“

■ ■ Budapest, ■ ■

Szentkirályi-u. 28.

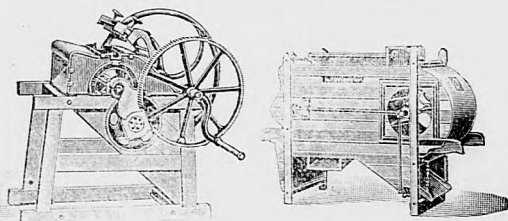

Pýtajte si

zdarma a franko môj hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazením hodin a tovaru zo zlata a striebra, tovaru hudobného partíky z ocele a kože, náčinia k fajčeniu, ručné práče, predmetov v domácnosti potrebných, zbrané a d. — Prva dielňa hodin v Brúx **Hanns Konrad** cis. a kr. dvorný literant **Brúx** číslo 3236 (Čehy). — Reht svajarske nikel-anker remontoar hodinky, system Roskopf patent K 5.—, 3 kusy K 14.—. Registrované «Adler-Ro-kopf» nikel anker-remontoar hodinky K 7.—. Eent strie borme remontoar hodinky otvorené K 8-1. Žiadne risiko. Výmena povolená alebo navrat peňazi.

Pánom roľníkom odporúčam svoje najnovšie
hospodárske stroje:

Mlátačky. Žentúre. Rajtáre. Sečkovice Šrotovníky. Friery. Pluhy. Stroje na siatie. Brány. Hrable. Stroje na rezanie kapusty, burgyne, zemiakov a dreva. — Mangle. Decimálky. Mačkadlá na syr, hlinu, borievky a slad. Stroje na lámání stromovej kóry a lupanie kukurice atď. atď.

Obrázkové cenníky na žiadosť zašlem zdarma a franko.

Michal Treskoň

strojník a majitel' dielne na hospodárske stroje
v BYTČI (Nagybicsce, Trencsénmegye).

Nastenný pokrovec „Smyrna“

Čís. 2097. I. jakost na oboch stranách rovnaký v rozličných výjavoch ako: rodina jeleňa, labuť, trpaslíci, lev, jeleň, srna, vpekých barvách prevečený, 100 cm. široký, 200 cm. dlhý, jeden kus len K 5.60. Číslo 2098 ten istý, s obrazom: srna, jeleň, lev, ležiaci pes, 90 cm, široký 180 cm. dlhý len K 4.80. Najbohatší výber v stolových a posteľných garnitúrach, flanelových prikrývadlách a štepených prikrývadlách. Žiadne riziko. Zmena dovolená alebo peniaze nazpät. Rozposiela dobierkou alebo za obnos vopred poslaný cis. a král. dvorný zásielca

HANNS KONRAD

vyvozný dom v Brüx č. 3252. (Čechy.)

Hlavný katalóg s 3000 vyobrazeniami na žiadosť pošlem každému zdarma a franko.

Nikdy viac v živote!

Miesto 16 korún len 6 korún

6 K

Následkom kúpy v istej veľke dielni na hodiny moje pôvodné kovové

strieborné „Gloria“ remontoar hodinky

s duplovanou pokryvkou s 36 hodin výborne chodiacim strojom, veľmi pekným, veľkom, na ktorom vyryté sú cimery, koňa, jeleňa, lvy, kým trvá zásoba predávam len za smiešnu cenu.

kus po 6 K.

Predtým stály 16 korún.

Zodpovedná strieborná „GLORIA“ retiazka 1 koruna. 3 rokov záruka. Zasiela s postovou dobierkou

Vývozný dom hodín

MAX BÖHNEL

Wien, VII., Margaretenstrasse 27-55.

Najlepší český prameň k objednaní.

Lacné perie na posteľ!

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 korúny 40 hal.; prima polbiele 2 korúny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h. 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K 7 K.; biele fajnové 10 K.; najfajnejšie papierie z prs 12 K. - Pri obľednaní 5 kg. franko.

Hotové posteľe z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý 60 cm. široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perim 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 18 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. **podhlavky** 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrázkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 118 cm. široké 12.80 14.80 K. Vývoz s postovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezopovedná návrat peňazi obšírný cenník zdarma a franko

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drapané 30, 38, 42 K. — **Hotové posteľe.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho šotovujeme vo veľkosti dla vôle. Trujdielovú srstennú matrac na jednu posteľ K 27.— lepšej jakovosti K 38. Zasielky vyše 10 korún franko s postovou dobierkou. Výmena a návratenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 135. pri Pilsen (Čechy.)**

Lacné

a veľmi vkusné potrebné články a dary každého druhu najde každý v mojom 3000 vyobrazeniami ozdobenom hlavnom cenníku, ktorý na žiadosť franko a zdarma posielam

cis. a kraj zasielca

HANNS KONRAD

Brüx číslo 3258. (Čechy.)

Bez učiteľa, učenia bez poznania nôt môže každý na mojej

„Accordeon trúbe“

hraf piesne, tance, marše. Ku svadbám, príležitostným zábavam výletom atd. odporúča sa navrelej. Číslo 366 10 tastiek, 20 hla ov. 2 basklápy, 36 cm. dlhá Kus so školou K 2.50, 3 kus K 7.—. Accordeon najfajnejšieho dorobu a s najlepšimi hlasmi kus K 3.60. Rozposiela s postovou dobierkou alebo pri predbežnom zaslaní ceny

Hanus Konrad

c. a k. dvorný líferant vývozný dom muzikálnych strojov Brüx No 3244. (Čechy.) Cenník s viac než 3000 obrazmi darmo a franko.

Mnoho sto

povzbudenia ku kripe všetkých potrebných článkov a príležitostných darov každého druhu obsahuje môj hlavný cenník s viacej než 3000 vyobrazeniami, ktorý na žiadosť pošlem zdarma a franko ochotne posielam

cis. a kr. dvorný zásielca

Hanns Konrad

Brüx číslo 3257. (Čechy)

BOROLIN slanovinový lieh

Nedostížiteľný domáci

lieh k vyliečeniu neduhov zapríčinených prechladnutím, ako su reuma, pakostnica, zapálenie svalov, žaby atd.

Cena:

Malá flaška 2.— kor.

Veľká flaška 2.50 »

Flaška na prábu 1.20 »

Dorábaju Dr. R. Borovszky a K. Borovszky
Budapest, II., Margit-rakpart 47. K.
Všade k dostaniu.

Rušeň!

!!! S 18 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

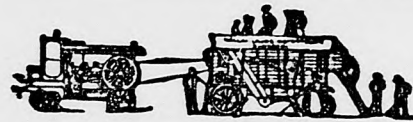
Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporúča najvreliej Ludvika Kállai

elektrické benzinokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlatebný stroj príftomosti !!!
Bez strojníka ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom s j medzi domami slamou krytými.

Osobytná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:

parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatiu atd.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podarili.

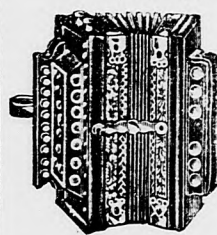
Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

Dobré harmoniky K 4.80

Žiadne trovy za clo. Odpredané viacej ako 100.000. Žiadne riziko

Zámena povolená alebo návrat peňazi.

Číslo 300³/₄ 10 tastiek, 2 registre

28 hlasov, veľkosť 24×12 cm. K 4.80

Číslo 657¹/₄ 10 tastiek 1 register

28 hlasov, veľkosť 30×15 cm. K 5.20

Číslo 305³/₄ 10 tastiek 2 registre

50 hlasov, veľkosť 24×12 cm. K 6.20

Číslo 663¹/₄ 10 tastiek 2 registre

10 hlasov, veľkosť 31×15 cm. K 8.—

Číslo 658¹/₂ 10 tastiek 2 registre

50 hlasov, veľkosť 28×16 cm. K 9.—

Školka k samončeniu na teže harmo-
niky zdarma.

Zasiela s postovou dobierkou c. a k.
dvorný zásielca

HANNS KONRAD, Vývozný dom
hudebných nástrojov
Brüx číslo 3242. (Čechy.)

Hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami na žiadosť pošielam sa každému franko a zdarma.

Verte

že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov!

za 6 korún franko posielam 3 veľké alebo 6 stredných flašiek

„KOSMOS“-LABORATORIUM, Győr, Baross-ut.